

שלט:
3-5

שם עברי: בוהיניה מגוונת

שם מדעי: Bauhinia variegata

שם אנגלי: ORCHID TREE

שם ערבי: بوهينيا ملونه

משפחה: קטנייתיים (כליליים) /

Fabaceae (Caesalpinaceae)

בוהיניה מגוונת

עלה הכותרת האמצעי, אך קיים גם זן נפוץ שפריחתו לבנה כשלג. בעקבות הפריחה המרהיבה מופיעים על העץ תרמילים שטוחים ההופכים חומים.

בסוג בוהיניה כ-200 מיני עצים, שיחים ואפילו מטפסים, הגדלים באזורים החמים של העולם. מוצא הבוהיניה המגוונת בדרום סין, בהודו ובפקיסטן. בארץ ישראל הבוהיניה המגוונת היא עץ נוי ותיק - החל משנות ה-20 של המאה הקודמת.

עץ קטן עד בינוני, השופע פריחה מרהיבה באביב. הגזע אפור-חום, הצמרת מעוגלת, והעלים הגדולים מעוגלים, מקופלים ושסועים לשתי אונות. עליו של העץ נושרים בחורף באופן מלא או חלקי - בהתאם לאזור ולרמת הקור. באביב מופיעים על העץ פרחים גדולים וריחניים, המזכירים את פרחי הסחלב. לפרח חמישה עלי כותרת לא-שווים, והוא בנוי כמניפה. בצורתו הטיפוסית, הפרח ורוד עם כתם כהה על

שלטים:

4-1

7-14

שם עברי: בומבק הודי

שם מדעי: *Bombax malabaricum* (ceiba)

שם אנגלי: RED SILK COTTON TREE, KAPOK

שם ערבי: خيزران

משפחה: בומבקיים / Bombacaceae

בומבק הודי

כתום או כתום-אדום. פירותיו נפתחים לחמש קשׁוֹות (חלקים של דופן הפרי אשר נפרדים זה מזה כאשר הפרי נפתח), שבתוכן זרעים העטופים צמר גפן משיי אשר עף ברוח. סיבי הפרח נאספים למוצר מסחרי בשם "קפוק", המשמש למילוי כריות ושמיכות.

בסין ובהודו הוא משמש כעץ נוי כבר מאות שנים. בישראל הוא ותיק למדי, ובזכות יופיו הוא זוכה באחרונה לשימוש נרחב.

עץ טרופי גדול ומפואר שמקורו בדרום יבשת אסיה. גזע העץ זקוף ועולה כחרוט עד למרומי העץ, וממנו יוצאים, במעין "קומות", ענפים אופקיים או אלכסוניים מעט. מבנה המיוחד, המזכיר מבנה של פגודה, בולט במיוחד בחורף, כשעליו דמויי כף היד נושרים באופן מלא או חלקי.

בסוף החורף ובאביב מופיעים על ענפיו העירומים ניצני פריחה, שנפתחים לפרחים ענקיים דמויי פלסטיק, לרוב בצבע

שלט:
5-6

שם עברי: ברהיאה נאכלת
שם מדעי: Brahea (Erythea) edulis
שם אנגלי: GUADALUPE PALM
שם ערבי: ليت سح
משפחה: דקליים / Arecaceae (Palmae)

ברהיאה נאכלת

ומכיל זרע קשה.
בסוג ברהיאה כ-12 מינים, כולם ממקסיקו. הברהיאה הנאכלת ייחודית (אנדמית) לאי גוודלופה, הנמצא לצד חצי האי באחה-קליפורניה. הדקלים באי זה גדלים בקבוצות ובגבהים שונים מעל פני הים. עדרי העיזים שהובאו לאי פגעו קשות באוכלוסיית הבר המצומצמת ממילא של העץ, וכיום הוא נמצא בסכנת הכחדה. הברהיאה הנאכלת משמשת כעץ נוי בארצות שונות. בישראל היא נדירה למדי.

דקל הגדל לאיטו, ומזכיר במראהו וושינגטוניה נמוכה. הגזע אפור-חום, מחורץ בעדינות, ונקי משרידי עלים, הנושרים בעצמם. העלים גדולים, דמויי מניפה, והם שסועים לאונות המגיעות פנימה רק עד מחציתו של הטרף. הפטוטורות נטולות קוצים.
התפרחות מסועפות ומלאות בפרחים דו-מיניים קטנים מאוד. במינים אחרים של ברהיאה התפרחות ארוכות מאוד, אך במין זה הן אינן עולות באורכן על אורך העלים. הפרי כדורי,

שלט:
3-4

שם עברי: ברוש בכות
שם מדעי: Cupressus funebris
שם אנגלי: CHINESE WEEPING CYPRESS,
MOURNING CYPRESS
שם ערבי: السرو الباكي
משפחה: ברושיים / Cupressaceae

ברוש בכות

כדוריים קטנים וחומים, המבשילים בתוך כשנתיים, ורק אז נפתחים ומשחררים את הזרעים. מוצאו של ברוש הבכות בדרום-מערב סין ובמרכזה. הוא תורבת שם כעץ נוי כבר בתקופות קדומות, ונשתל בזכות מופעו המיוחד, בגני מנזרים וארמונות. בעבר נשתל ברוש בכות במקומות שונים בישראל, אך הצליח בעיקר בחבלי הארץ הקרירים יותר. כיום הוא עץ נדיר ומוכר פחות, אך פרטים בודדים שלו עדיין מקשטים גנים ותיקים.

עץ מחטני עדין למראה, הניכר בעלוותו ה"בוכייה" והנטויה מטה. בארצות אחרות הוא מגיע לממדים גדולים, אולם בישראל הוא נשאר קטן יחסית. הגזע זקוף, וקליפתו חומה, מחורצת ומפוצלת. העלווה ירוקה בהירה, כמעט צהבהבה. ענפי המשנה שמוטים, והענפונים, הנושאים עלים קשקשיים זעירים, משוטחים ונוטים מטה. כמו בשאר מיני הברוש, לעץ פרחים זכריים ונקביים בנפרד. הפרחים הזכריים ערוכים בחרוטים קטנים, ומפיצים את אבקתם באביב. הפרחים הנקביים מתפתחים לאיצטרובלים

שלטים:

2-14

3-3

שם עברי: ברוש מצוי 'אופקי'

שם מדעי: *Cupressus sempervirens* 'horizontalis'

שם אנגלי: MEDITERRANEAN CYPRESS,

ITALIAN CYPRESS

שם ערבי: سرو

משפחה: ברושיים / Cupressaceae

לפנות ערב / יעקב שבתאי

בין ברושים יורד הערב,
הסתכלי, הצל קרב אלינו,
יחפים נלך בשדות השלף
כי היום, יפתי, עובר.

על כתפך ידי תנוח
וצלי על יד צלך פוסע,
מן הים עכשיו נושב הרוח
כי היום, יפתי, עובר.

בואי נשב, הכל רוגע,
בין עצי הפרדס היום שוקע
בעלי גפנים הצל נוגע,
בחורשת האקליפטוס כבר החושך מתחבא.

אך... אור שקיעה מאיר פנייך,
צמתך בתוך ידי מוטלת,
ושחורות שחורות הן שתי עינייך,
והיום, יפתי, עובר.

שימי ראשך אצלי על ברך
בצמה השחורה אקלע לך פרח,
ציפורים שרות את שיר הדרך,
על חורשת האקליפטוס כבר הלילה מכסה.

אך... בין ברושים עולה ירח,
הסתכלי, כל כך שקוף הלילה,
במרחב שדות ינשוף צורח
ואחריו יללת התן.

"וַיִּצַף אֶת קִרְקַע הַבַּיִת בְּצִלְעוֹת בְּרוֹשִׁים" (מלכים א', ו' 15)

אסיה - מישראל ועד איראן. אוכלוסיות הבר של הארץ נותרו כיום רק בעבר הירדן המזרחי. הברוש נזכר בתנ"ך כעץ ששימש לבניית בית המקדש, אולם זיהויו עם הברוש של ימינו איננו ודאי. בתרבויות האזור נקשר הברוש לאֶבֶל, והוא נשתל לצד בתי קברות של נוצרים, מוסלמים ויהודים כאחד. בהיותו עץ חסון ועמיד מרבים להשתמש בו לייעור. השימוש בברוש כבשובר רוחות הפך אותו לחלק מוכר מהנוף החקלאי בארץ.

עץ מחטני זקוף, נפוץ ומוכה. הגזע מחורץ, אפור ונישא עד למרומי העץ, וממנו יוצאים ענפים אופקיים המקנים לעץ מראה פרוע. עליו של הברוש הם קטנים הצמודים לענפי המשנה, ובקצות הענפים מופיעים פרחים בדמות איצטרובלים קטנים, זכריים ונקביים. הנקביים מואבקים באמצעות הרוח, והופכים לאיצטרובלים כדוריים שהזרעים שבתוכם מבשילים בתוך שנתיים. הברוש האופקי גדל בר במזרח הים התיכון ובארצות מערב

ברוש מצוי 'אופקי'

שלט:
1-11

שם עברי: ברוש מצוי 'טוטם'
שם מדעי: Cupressus sempervirens 'Totem'
שם אנגלי: DWARF ITALIAN CYPRESS,
PENCIL CYPRESS

שם ערבי: سرو
משפחה: ברושיים / Cupressaceae

ברוש מצוי 'טוטם'

"תחת הנעצוץ יעלה ברוש, ותחת הסרפד יעלה הדס" (ישעיהו נ"ה 13)

המצוי. בהיותו צורה גננית חדשה, עדיין אין ודאות לגבי הממדים שאליהם הוא עשוי להגיע ולגבי השמירה על צורתו המהודקת בבגרותו. עץ זה הגיע לישראל בשנות ה-90 של המאה ה-20, והפך מיד עם הגיעו ללהיט גינון, בעיקר בגינות פרטיות. בזכות מראהו המסודר מרבים להשתמש בו כדגש פיסולי או כשדרה אחידה של עמודים זקופים. שני אופני שימוש אלה מיוצגים במכון ויצמן למדע.

צורה גננית קישוטית של הברוש המצוי. עץ מחטני תדיר-ירק, בעל עלים קשקשיים וירוקים. העץ דומה בכל לברוש המצוי ה'צריפי', הוותיק והמוכר, פרט לממדיו הקומפקטיים. הוא גדל כעמוד צר וזקוף, וענפיו הפונים מעלה צמודים ומהודקים לגזע. בשל צורת גידול זאת הוא מדומה ל"עמודי טוטם". ברוש מצוי 'טוטם' נחשב לעץ שגידולו מהיר והוא חזק. הוא חסכן בצריכת מים, ועמיד בשלל תנאים, אם כי יש להניח שהוא מעט "מפונק" יותר מן הצורות המקוריות של הברוש

שלטים:
2-8
3-7
10-1
10-9

שם עברי: ברוש מצוי 'צריפי'
שם מדעי: Cupressus sempervirens 'stricta'
שם אנגלי: ITALIAN CYPRESS,
MEDITERRANEAN CYPRESS
שם ערבי: سرو هرمي
משפחה: ברושיים / Cupressaceae

ברוש מצוי 'צריפי'

פריחת הברושים / בלפור חקק

מה נאוו על ההרים
רגלי הברושים
בהר התבואה
הפריחה הירוקה מכסה
מדרגות ההר
והאבנים אבני קודש
אבני אור

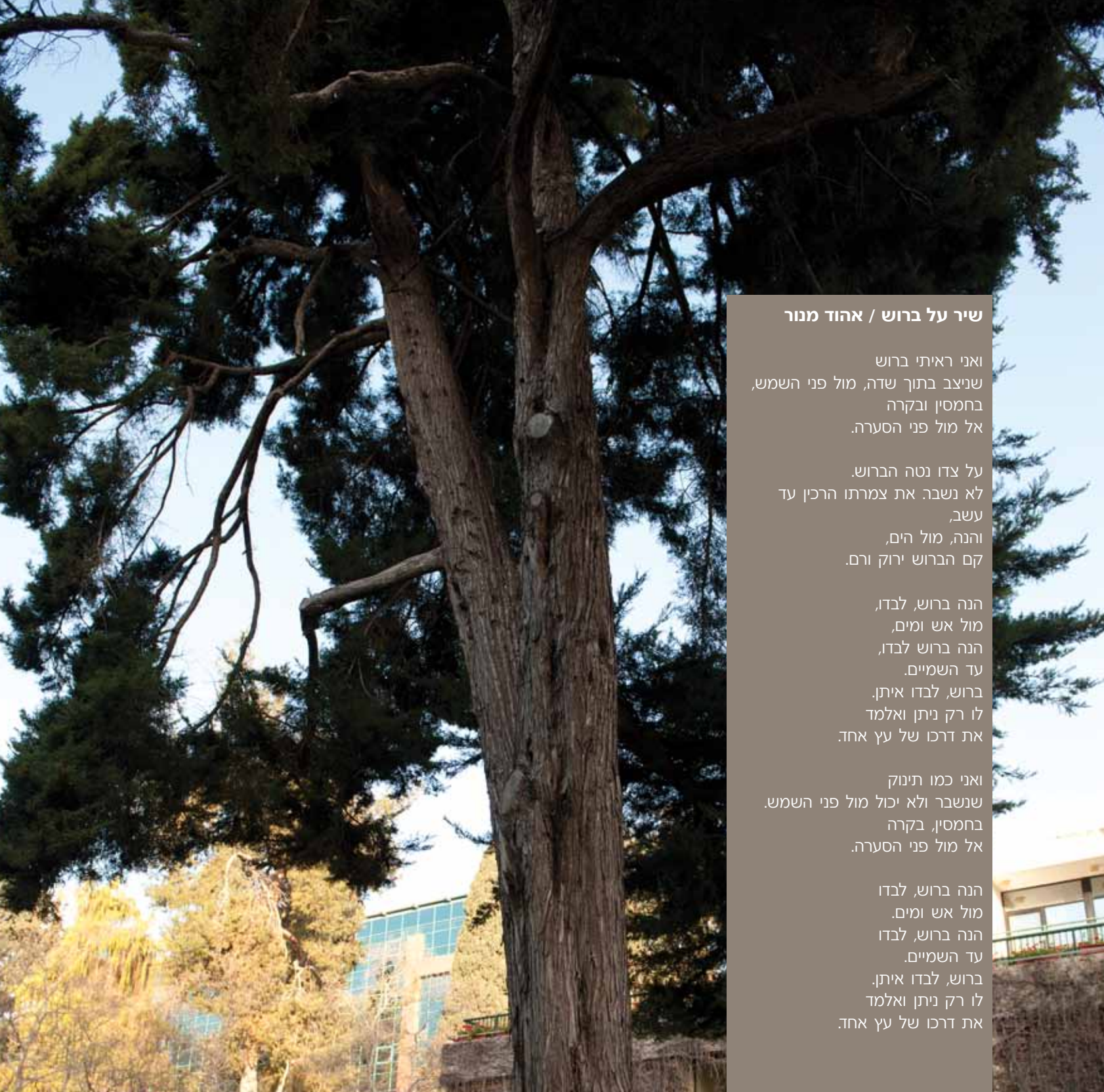
מן הפריחה הזאת
נבנה בעבר מקדש
אולם ועוד אולם ועוד אולם
ובתוך הפריחה אני רואה
את החומר ממנו
נשתת העולם.

מן הירוק שעשה המלך
ברושים לבנות מקדש האור
עשו חכמי הלב במעלות הליים
נבל וכינור
והיום נאוו רגלי על ההרים:
מן הפריחה אני שומע
לחש מיתרים.

"אני עליתי מרום הרים ירדתי לבנון ואכרת קומת ארזיו
מבחר ברושיו" (ישעיהו ל"ז 24)

משמעי, הנראה כמעין סימן קריאה, הוביל לשימוש מרובה
בו כעץ נוי מימי קדם ועד ימינו.
בישראל הירבו להשתמש בברוש המצוי ה'צריפי' לצד
זה ה'אופקי' בגנים, בייעור ובנוף החקלאי, ולעיתים נעשה
שימוש בצורות ביניים של השניים. באחרונה בררו טיפוסים
צרים והדוקים במיוחד של הברוש ה'צריפי' שמקורם בפרטים
מצטיינים מרחבי הארץ והאזור, כשכמה מהם נושאים שמות
של המקומות מהם נאספו, כמו סנטה קטרינה ושער הגיא.

עץ מחטני זקוף, שענפיו הצמודים והמהודקים מעלה
מעניקים לו צורה חרוטית-צרה ומובחנת. במרבית איבריו זהה
הברוש המצוי ה'צריפי' לקרבו ה'אופקי': גזעו זקוף, אפור
ומחורץ, איצטרובליו כדוריים ומעוצים, ועלוותו כהה, אם כי
צפופה יותר, ולרוב ירוקה יותר מזו של הברוש ה'אופקי'.
כמו הברוש ה'אופקי', שהוא צורת הבר המקורית של העץ,
גם הברוש ה'צריפי' חסון ועמיד בשלל תנאים קשים. הוא נחשב
לצורה המובהקת והמוכרת יותר של הברוש, ומראהו החד-

שלט:
3-8

שם עברי: ברוש פורטוגלי

שם מדעי: Cupressus lusitanica

שם אנגלי: MEXICAN CYPRESS, PORTUGAL CEDAR

שם ערבי: سرو برتغالي

משפחה: ברושיים / Cupressaceae

שיר על ברוש / אהוד מנור

ואני ראיתי ברוש
שניצב בתוך שדה, מול פני השמש,
בחמסין ובקרה
אל מול פני הסערה.

על צדו נטה הברוש.
לא נשבה את צמרתו הרכין עד
עשב,
והנה, מול הים,
קם הברוש ירוק ורם.

הנה ברוש, לבדו,
מול אש ומים,
הנה ברוש לבדו,
עד השמיים.
ברוש, לבדו איתן.
לו רק ניתן ואלמד
את דרכו של עץ אחד.

ואני כמו תינוק
שנשבר ולא יכול מול פני השמש.
בחמסין, בקרה
אל מול פני הסערה.

הנה ברוש, לבדו
מול אש ומים.
הנה ברוש, לבדו
עד השמיים.
ברוש, לבדו איתן.
לו רק ניתן ואלמד
את דרכו של עץ אחד.

ברוש פורטוגלי

”אני כְּבוֹשׁ רֶעֶן מְמִינִי, פְּרִיָּד נִמְצָא” (הושע י”ד 9)

שם בטעות כמין מקומי. בארצות מוצאו הוא גדל בשלל תנאים, ולכן הוא נחשב לעץ חסון ועמיד במיוחד. עמידותו הביאה לכך שהוא נשתל במקומות רבים בעולם למטרות ייעור, מניעת סחף ושבירת רוחות. בזכות עצתו האיכותית הוא גם נשתל ביערות מסחריים רבים.

בארץ טרם גילו את שלל איכויותיו של הברוש הפורטוגלי, והוא נדיר בנוף. עצים בודדים נטועים פה ושם בגנים, והמבוגרים שבהם בולטים לטובה בנופם הפיסולי המיוחד.

עץ מחטני נדיה בצעירותו מבנה חרוטי, ובבגרותו עשוי נוף העץ להתעגל ולקבל צורה פיסולית. עלוותו הירוקה עשויה קשקשים, בדומה לשאר מיני הברוש. האיצטרובלים שלו כדורים וקטנים, ובהבשילם הם נפתחים ומשחררים את זרעיו. לחלק מאיצטרובליו מנגנון שפותח אותם רק כתגובה לשריפה, וכך הם מחדשים יער שנשרף.

הברוש הפורטוגלי גדל בר בהרים הגבוהים של מקסיקו ושל אמריקה המרכזית. במאה ה-17 הוא הובא לפורטוגל, ואז הוגדר

שלט:
8-16

שם עברי: ברכיטון אדרי
שם מדעי: Brachychiton acerifolius
שם אנגלי: FLAME TREE, ILLAWARRA FLAME TREE
שם ערבי: راکيکيتن قيبی
משפחה: סטרקוליים / Sterculiaceae

ברכיטון אדרי

למרחוק, והעץ נראה אפוף ענן אדום. לאחר הפריחה מופיעים פירות מעוצים, חומים כהים ושעירים, דמויי סירה, המלאים בזרעים גדולים ושעירים. בעצים צעירים עשויות נשירת העלים והפריחה להתרחש רק על חלק מהעץ, אך בבגרותו התהליך מתקיים בכל העץ. במשפחת הסטרקוליים, אליה שייך הברכיטון, נכללים כמה צמחים נודעים, ובהם הקולה והקקאו. הברכיטון האדרי מקובל כעץ נוי בארצות רבות וגם בישראל.

עץ זקוף הבולט בעליו הגדולים ובפריחתו הזוהרת. במולדתו, אוסטרליה, הוא מגיע לממדי ענק, אך מחוצה לה מוכר כבינוני עד גדול. גזעו ירוק, חלק, זקוף ועבה, וכמו בשאר מיני הברכיטון הוא אוגר מים בתוכו. עליו גדולים וקמורים מעט, ובצורתם האופיינית הם מפורצים לאונות גדולות. כמה מהעלים עשויים להזכיר את עלי האדר – ומכאן שמו. בסוף החורף או באביב נושרים העלים, ובסוף האביב, כשהעץ עירום, הוא מתכסה בשפע של פרחים אדומים זוהרים

שלט:
9-2

שם עברי: ברכיטון דו-גוני
שם מדעי: Brachychiton discolor
שם אנגלי: QUEENSLAND LACEBARK,
PINK FLAME TREE, PINK KURRAJONG
שם ערבי: براكيتون ثنائي اللون
משפחה: סטרקוליים / Sterculiaceae

ברכיטון דו-גוני

בסוף האביב או בתחילת הקיץ מופיעים על העץ פרחים שעירים ורודים בצורת פעמון. על אף שהפרחים אינם צפופים, הם בולטים בזכות גודלם. בעקבות הפרחים מתפתחים על העץ פירות בצורת מפוחיות גדולות, מעוצות ושעירות, דמויות סירה. הילדים באוסטרליה מכינים מעצת הגזע מגינים, זרעיו נאכלים כשהם קלויים. בזכות יופיו, ובהיותו עץ חזק ונוח לגידול, הוא התפשט כעץ נוי מבוקש באזורים רבים בעולם.

עץ זקוף, המשיר את עליו לזמן קצר בעת הפריחה. במולדתו, אוסטרליה, הוא מתפתח לעץ גדול, ואילו בארץ הוא מוכר כבינוני בלבד. הגזע האפור והעבה מתנשא כציר למרומי העץ, והוא אוגר בתוכו מים. עליו, המפורצים לכמה אונות, ירוקים בצידם העליון ומלבינים בחלקם התחתון (זזה המקור לשמו של המין – דו-גוני). צורת העלים עשויה להשתנות מעץ לעץ, והדבר מקשה על ההבחנה בינו לבין שאר מיני הברכיטון.

שלטים:

2-6

9-1

שם עברי: גרווילאה חסונה

שם מדעי: *Grevillea robusta*

שם אנגלי: SILK OAK

שם ערבי: غرويلا شامخه

משפחה: פרוטאיים / Proteaceae

גרווילאה חסונה

אחד או שניים.
העץ משתייך למשפחת הפרוטאיים, מהקדומות בצמחי הפרחים. בסוג גרווילאה מספר מינים רב, כולם בני אוסטרליה, ועץ זה הוא הגדול שבהם. בעבר שימשה עצת הגרווילאה לנגרות, אולם כיום עץ זה מוגן במולדתו וכריתתו אסורה. בארץ זהו עץ נוי ותיק, מהראשונים שהובאו לכאן עם העליות החדשות. הוא מצליח ברוב אזורי הארץ, ומשמש לנטיעה בשדרות, למיסוך, ולמיסגור גנים.

עץ צר וגבוה הניכר בעלווה מושכת ובפריחה מיוחדת. הגזע ישר וזקוף, והוא נישא עד רום העץ. עליו של העץ מנוצים לעלעלים מאורכים, ואלה מחולקים לאונות צרות ומזכירים במראם עלי שרך. צידו התחתון של העלה אפור בהיק מה שמקנה לעלווה כולה גוון זיתי. באביב מופיעות על העץ תפרחות דמויות מברשות בכתום זהוב. הפריחה מתחלפת במקבצי פירות בדמות מפוחיות קטנות חומות, המצוידות כל אחת ב"זנב" מאורך, ובתוכן זרע מכונף

שלט:
8-11

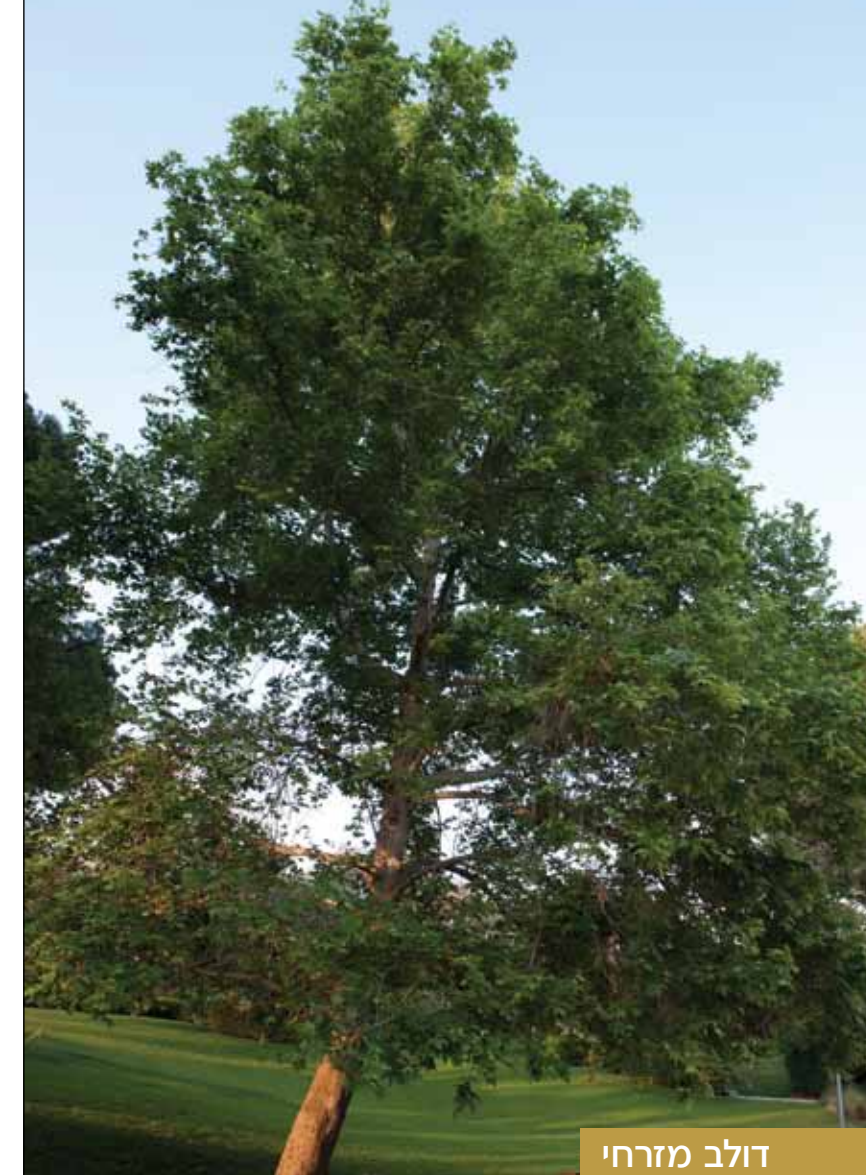
שם עברי: דולב מזרחי

שם מדעי: *Platanus orientalis*

שם אנגלי: ORIENTAL PLANE TREE

שם ערבי: دلب

משפחה: דולביים / Platanaceae

דולב מזרחי

מספר ה"כדורים" מהווה אחד מסימני הזיהוי של מיני הדולב. הדולב הוא סוג יחיד במשפחת הדולביים, ובו כעשרה מינים, מחציו הצפוני של כדור הארץ. הדולב המזרחי גדל בר לצד מים מדרום אירופה ועד לצפון הודו. לעץ חשיבות גדולה בתרבויות שונות, ובקשמי, לדוגמה, כל עצי הדולב מוגנים על-פי חוק ונחשבים לרכוש המדינה. הדולב המזרחי נפוץ מאוד כעץ צל בשדרות ובגנים ברחבי העולם. בישראל הוא עץ בר אופייני לנופי מים זורמים בצפון, ומקובל מאוד גם בגינות.

עץ נשיר גדול ומרשים, מהמפוארים שבעצי הארץ. גזעו גבוה, ובגרותו מתעבה קליפתו החלקה ונסדקת. נופו גבוה ומתרחב ככל שהעץ מתבגר. עליו הגדולים מפורצים לאונות צרות ומשוננות, וצבעם הירוק בהיר הופך חום-זהוב לקראת הנשירה. מראה העץ בצבעי שלכת, ועוד יותר מכך, מראהו בעירום בחורף - מרשימים במיוחד. הפרחים הקטנים מקובצים בתפרחות כדוריות, זכריים ונקביים בנפרד על אותו העץ. הפרחים הנקביים מתפתחים לפירות מקובצים בכדורים שעירים אופייניים, התלויים בטור של שלושה עד שישה כדורים, לאורך עוקצים ארוכים.

שלט:
3-9

שם עברי: דומביאה ורודה
שם מדעי: *Dombeya cayeuxii* (rosea)
שם אנגלי: MEXICAN ROSE
שם ערבי: ورد مكسيكي
משפחה: סטרקוליים / Sterculiaceae

דומביאה ורודה

בבול הפרחים, והן הופכות חומות. ככל הידוע, הצמח איננו מניב פרי בארץ. הסוג דומביאה שייך למשפחת הסטרקוליים, וכלולים בו יותר מ-200 מינים, מדרום אפריקה ומזרחה, ומהאי מדגסקר. מעמדו של המין דומביאה ורודה, המוכר בארץ, איננו ברור. הוא נקרא בשמות אחדים במקורות השונים, וייתכן כי הוא אינו אלא הכלאה בין כמה מינים דומים. בישראל הדומביאה מופיעה בעיקר בגנים ותיקים.

שיח טרופי תדיר-ירק גדול ורחב, הניכר בעליו הגדולים ובפריחתו החורפית. מבסיס הגזע יוצאים ענפים רבים וצפופים, בעלי קליפה חומה. הנוף המעוגל והרחב מורכב מעלים מעוגלים גדולים מאוד בעלי כמה אונות מחודדות. העלים שעירים מעט, ופניהם מקופלים ו"מרושלים" למראה. בחורף תלויות מבין העלים תפרחות כדוריות גדולות ובולטות, מרובות פרחים, שצבען ורוד עז. מופע הפריחה ממושך למדי, ונמשך אל תוך האביב. התפרחות נשארות תלויות על הצמח גם

שלטים:

5-3

6-11

7-7

8-2

8-8

9-6

10-17

שם עברי: ושינגטוניה חסונה

שם מדעי: *Washingtonia robusta*

שם אנגלי: MEXICAN FAN PALM

שם ערבי: الواشنتونيا

משפחה: דקליים / Arecaceae (Palmae)

ושינגטוניה חסונה

המושבות. הפליא להשתמש בהם האגרונום ואיש ניל"י אהרון אהרונסון, שנטע כמה שדרות של עץ זה. הושינגטוניה מככבת גם בשדרות המפורסמות של הוליווד. ככל הנראה, רוב הפרטים בארץ הם הכלאה בין הושינגטוניה החסונה, שמוצאה בצפון-מערב מקסיקו, לבין הושינגטוניה החוטית שמוצאה בדרום-מערב ארצות הברית.

הושינגטוניה עמידה בתנאים קשים של חום, יובש ומליחות, וכן ברסס מלח מן הים, ובשל כך מרבים לטעת אותה בגני החוף.

דקל נישא, מהוותיקים והנפוצים המשמשים לנוי בארץ. עליו דמויי מניפה, והם יוצאים מראש הגזע. בין אצבעות המניפה חוטים לבנים. כשהעלים מתבגרים, הם נוטים הצידה ואחר כך כלפי מטה. העלים היבשים מצטברים לעיתים ל"זקן" אופייני. אשכולות הפרחים, בצבע לבן-קרם, יוצאים מבין העלים, ומוחלפים בפירות כדוריים כהים קטנים אשר נושרים לקרקע. דקלי הושינגטוניה נשתלו כבר במושבות הראשונות בארץ, בין השאר כ"עצי שער" לחצרות, והפכו לסימן היכר נופי של

שלטים:
1-13
1-16
7-3

שם עברי: זית אירופי
שם מדעי: Olea europaea
שם אנגלי: OLIVE
שם ערבי: زيتون
משפחה: זיתיים / Oleaceae

זית אירופי

"וַתָּבֵא אֱלֹהֵי הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרְב, וְהָיָה עֵלְהָ-זֵית טָרֶף בְּפִיָּה; וַיַּדַּע נֹחַ, כִּי-קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ" (בראשית ח', 11)

המקור לשמו. הוא גדל בר במזרח הים התיכון ובמערב אסיה. גידול מבוית של הזית החל באזור זה לפני אלפי שנים, ומכאן התפשט לכל העולם. הזית נמנה עם שבעת המינים, והוא נחשב לאחד משלושת יסודות הכלכלה בארץ: דגן, תירוש ויצהר (הוא שמן הזית). הוא מוזכר בתנ"ך פעמים רבות, כעץ בעל תועלת מכובד ומוערך. בארץ מוכרים עצים בני מאות שנים לפחות, ולגבי כמה מהם נטען כי הם בני 2,000 שנה. גם בתרבויות ובדתות האחרות שצמחו באזור זה יש לזית מקום נכבד. ענף הזית הפך לסמל אוניברסלי לשלום, והוא מופיע בסמל האומות המאוחדות ובסמל מדינת ישראל - שאף בחרה בו כעץ הלאומי.

עץ בעל שורשים עמוקים בתרבות האנושית, קטן עד בינוני בגודלו ותדיר-ירק. גזעו אפור וחלק, ועם השנים הוא מקבל סיקוסים ופיתולים אופייניים. גזעים זקנים עלולים לאבד את ליבתם, והעץ נעשה חלול. לעליו הנוקשים והמוארכים צבע אפור כהה בצידם העליון וכסוף בצידם התחתון, וכך משתנה צבע נוף העץ עם כל משב רוח. אשכולות של פרחים לבנבנים קטנים מופיעים על העץ באביב, והפירות אוצרי השמן שמתפתחים מהם הם שהעניקו לו את תהילתו. במשפחת הזיתיים כמה צמחים שאינם דומים כלל לזית, ובהם שיחים פורחים דוגמת הלילך והיסמין. בסוג זית כ-20 מינים, כולם כמעט מאפריקה, מאסיה ומאוסטרליה. הזית האירופי הוא היחיד שאזור מוצאו מתקרב לאירופה, וזה

עצי זית / לאה גולדברג

עמדו בניסיון השרב,
ובאו בסוד הסער,
וכנצח ניצבו בגבעה
מול הכפר שחרב,
מכסיפים באורו הצונן של הסהה
עמוד. מה גדושה השלווה.
זו, איפוא, השִׁיבָה הטובה!
הקשבו! הקשב למשב הרוח
בנוף הזיתים.
איזו צמחיה ענווה!
התשמעו? הם אומרים עכשיו
דברים נכונים ופשוטים.

מתוך "שירים", ספרית פועלים, 1973

שלט:
5-17

שם עברי: חאיה ניאסית

שם מדעי: *Khaya nyasica*

שם אנגלי: NYASALAND MAHOGANY

שם ערבי: مهجوني

משפחה: אזדרכתיים / Meliaceae

חאיה ניאסית

מתאפיינת בעצה אדומה, וזו שימשה בעבר גם לבניית תופים וסירות קאנו המכונות מקורו. החאיה הניאסית גדלה מחוף השנהב ועד מוזמביק, אבל קרויה דווקא על שם אגם ניאסה שבמלאווי. כיום מצוי עץ זה בסכנה עקב הצטמצמות שטחי היער באפריקה.

הקבוצה היחידה של עצים מבוגרים ממין זה בישראל נמצאת במכון ויצמן למדע. הם נשתלו כאן לניסיון בידי ד"ר ישראל גינדל, במסגרת פעילות המעבדה לחקר היער של הקק"ל.

עץ טרופי גדול מאוד ותדיר-ירק. בעל גזע עבה וזקוף הנישא נקי מענפים עד לגובה רב. העלווה עשירה למראה, והעלים מנוצים למספר זוגי של עלעלים גדולים וירוקים. לעץ פרחים קטנים, לבנים וריחניים המסודרים בתפרחות דלילות, לרוב בגובה רב, ועל כן כמעט ואינם נגלים לעין. פירותיו הם מעין כדורים הנפתחים ל-4 קשוות (חלקים של דופן הפרי אשר נפרדים זה מזה כאשר הפרי נפתח), וזרעיו נובטים בקלות. בסוג חאיה מספר מינים - כולם בעלי עצה קשה, דמויית מהגוני, המבוקשת מאוד בתעשיית העץ. החאיה הניאסית

שלט:
8-15

שם עברי: חיזרן מצוי

שם מדעי: Bambusa vulgaris

שם אנגלי: GOLDEN BAMBOO, COMMON BAMBOO

שם ערבי: خيزران

משפחה: דגניים / Poaceae (Gramineae)

חיזרן מצוי

החיזרן ממעט לפרוח, ובארץ הוא כלל אינו מגיע לפריחה. פרחיו הם שיבוליות דגניות. במקומות בהם הוא פורח, לעיתים אחת לעשרות שנים, הפריחה מופיעה, בתיאום מושלם, באזורים נרחבים בבת אחת.

החיזרן המצוי ניטע בהמוניו במולדתו, מזרח אסיה, לשם מניעת סחף. קניו החסונים משמשים לבניית בתים, סירות, רהיטים, כלי נגינה, ואף גשרים. נצרו הצעירים נאכלים מבושלים או משומרים.

צמח דגני ענק דמוי עץ, בעל קנים מעוצים הידוע בכינוי במבוק. קניו גדלים באגדים צפופים הנפתחים כמניפה, והם עולים בצורת קשתות לגובה רב. את פרקיו החלולים של הקנים מחבר מפרק טבעתי בולט. הקנים הירוקים-צהובים מגיעים לקוטר של כעשרה סנטימטרים, והם גדלים מהר מאוד ומתחלפים תדיר. ממפרקיו העליונים של הקנה יוצאים ענפים דקים הנושאים עלים הערוכים בחינניות בסיודור דמוי אצבעות או מזלג. עלי החיזרן הם מקור המזון של דובי הפנדה ביערות דרום סין.

שלט:
5-1

שם עברי: טבבוית איפה
שם מדעי: *Tabebuia impetiginosa* (ipe)
שם אנגלי: PINK TRUMPET TREE,
PINK IPE, PINK LAPACHO
שם ערבי: عيفقان
משפחה: ביגונוניים / Bignoniaceae

טבבוית איפה

עם כתמים צהובים בתוך הלוע. יש גם צורות בעלות פריחה לבנה או בוורוד-ארגמני. ככל שהעץ מתבגר, עוצמת הפריחה שלו גוברת. לאחר הפריחה נתלים על העץ תרמילים מאורכים וכהים.
בסוג טבבויה כ-100 מינים, כולם בני אמריקה הטרופית. לטבבוית איפה תפוצה נרחבת ביערות ממקסיקו ועד צפון ארגנטינה. מניחים, כי גם באיים טרינידד וטובגו היא גדלה בה. טבבוית איפה הוא העץ הלאומי של פרגוואי.

עץ נשיר לתקופה קצרה, המתכסה באביב בפריחה מרהיבה. במולדתו, דרום אמריקה, הוא מגיע לממדים גדולים, אך בשאר המקומות הוא מסתפק בגודל בינוני. הגזע דק יחסית לנוף המעוגל והלא צפוף. העלים מחולקים לחמישה עלעלים היוצאים מנקודה מרכזית, כמעין כף יד, והעלעל המרכזי גדול מן האחרים.
באביב מופיע על העץ, לתקופה קצרה, שפע של אשכולות ועליהם פרחים גדולים בצורת חצוצרה. לפרחים צבע ורוד נקי,

שלט:
9-8

שם עברי: טקסודיון דו-טורי
שם מדעי: Taxodium distichum
שם אנגלי: BALD CYPRESS, SWAMP CYPRESS
שם ערבי: تكسوديوم اقرع
משפחה: טקסודיים / Taxodiaceae

טקסודיון דו-טורי

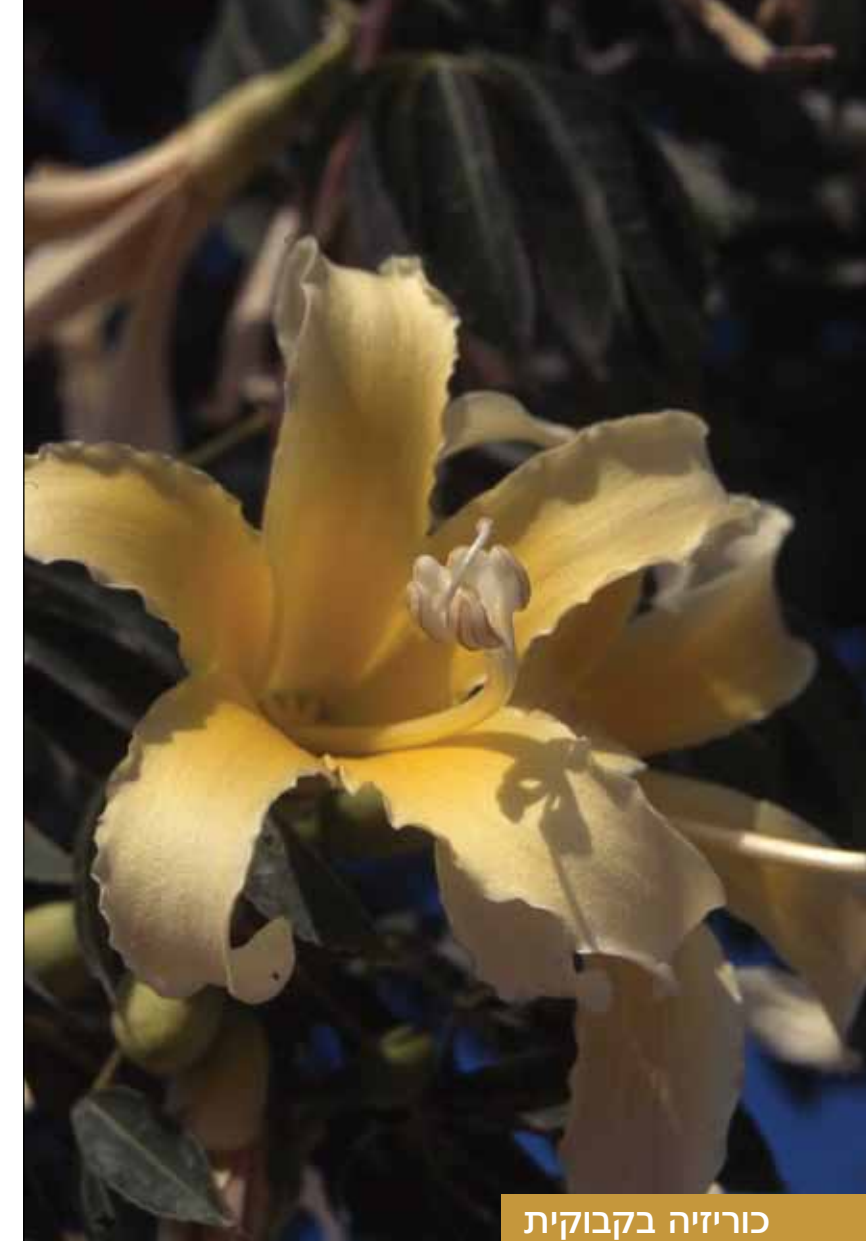
זכריות ונקביות בנפרד. הפרחים הזכריים תלויים מטה ומגבירים את מראהו הבכותי של העץ, והפרחים הנקביים הופכים לאיצטרובלים כדוריים ומקומטים למראה. את הזרעים המכונפים מפיצים סנאים ומים זורמים. בסוג טקסודיון שניים או שלושה מינים הגדלים בביצות ולאורך נהרות ונחלים בדרומה של אמריקה הצפונית. הטקסודיון הדו-טורי הוא העץ הלאומי של מדינת לואיזיאנה, בה הוא יוצר יערות העולים מן הביצות. עצתו, העמידה למים, משמשת לייצור רעפי עץ.

עץ מחטני גבוה ורחב, הניכר בעלוותו הבכותית. גזעו זקוף, ובפרטים בוגרים בסיסו מתרחב מאוד ויוצאים ממנו לצדדים משענים עבים המסתעפים לשורשים אופקיים. בקרקעות ביצתיות, מקום גידולו הטבעי, הוא מעלה מהקרקע גם שורשי אוויר ניצבים. ענפיו פשוטים לצדדים, וענפי המשנה משתלשלים כלפי מטה ויוצרים מראה "בכות". העלים הקטנים והצרים מסודרים בשני טורים (מכאן שם המין) על ענפונים קטנים הנושרים לקראת החורף. באביב, עם הבלבוב המחודש, מופיעות על העץ תפרחות,

שלט:
9-11

שם עברי: כוריזיה בקבוקית
שם מדעי: *Chorisia insignis*
שם אנגלי: WHITE FLOSS SILK TREE
שם ערבי: سيا
משפחה: בומבקיים / Bombacaceae

כוריזיה בקבוקית

שונות, והם עשויים להופיע מהקיץ ועד תחילת החורף. לאחר הפריחה מופיעים על העץ פירות בדמות הלקטים ירוקים, שהזרעים שבתוכם עטופים בפקעת סיבים לבנים משיים. סיבים אלה משמשים למילוי כריות ומזרונים ולקליעת חבלים. מוהל של הכוריזיה הבקבוקית משמש כמרכיב במשקה הגורם הזיות. מוצאה של הכוריזיה הבקבוקית בחבלים הסובטרופיים של פרו ושל ארגנטינה.

עץ נשיר מותנה, המצטיין במראה גזעו ובפריחתו. הגזע האפור דמוי הבקבוק הוא האיבר הבולט ביותר של העץ, והוא גם המקור לכינוי "העץ השיכור" (או בספרדית: PALO BORRACHO). הגזע והענפים היוצאים ממנו הצידה מכוסים בקוצים ניכרים. העלים מורכבים מחמישה עד שבעה עלעלים היוצאים מנקודה אחת ומזכירים כף יד. פרחיהם הלבנים-צהבהבים של פרטי הכוריזיה הבקבוקית, על חמשת עלי הכותרת הצרים שלהם, פורחים בתקופות

שלט:
9-9

שם עברי: כוריזיה הדורה
שם מדעי: *Chorisia speciosa*
שם אנגלי: FLOSS SILK TREE
שם ערבי: سيبيا
משפחה: בומבקיאים / Bombacaceae

כוריזיה הדורה

במראם פרחי סחלב גדולים, ובמבנם - פרחי היביסקוס. מרכז הפרח בהיה, לבן או צהבהב, והיקפו בולט בוורוד. לאחר הפריחה מופיעים על העץ הלקטים ירוקים, המכילים זרעים עטופים בפקעת סיבים לבנים. הסיבים משמשים למילוי כרים, מזרנים וחגורות הצלה, וכן לבידוד תרמי. מזרעי הפרי מפקקים שמן, ובעצה משתמשים לבניית סירות קאנו, וכן לתעשיית הנייר. מוצא הכוריזיה ההדורה הוא בדרום ברזיל, בצפון ארגנטינה, וכן בפרגוואי.

עץ נשיר מותנה, השופע פריחה הדורה. לגזע חתך עגול, וקליפתו הירוקה הופכת אפורה עם הזמן. על הגזע ועל הענפים קוצים חדים, ומידת הקוצניות משתנה מפרט לפרט. גם גודל העץ וצורת הנוף משתנים מפרט לפרט, ואחדים בלבד מגיעים לגודל מרשים. הענפים יוצאים אופקית הצידה, והנוף אינו צפוף. העלים מורכבים מחמישה עד שבעה עלעלים היוצאים מנקודה מסוימת ומזכירים כף יד. מהקיץ ועד לסתיו מתכסה העץ בפרחים רבים, המזכירים

שלט:
6-8

שם עברי: כליל קנדי

שם מדעי: Cercis canadensis

שם אנגלי: EASTERN REDBUD

שם ערבי: شبرق كندي

משפחה: קטנייתיים (כליליים) /

Fabaceae (Caesalpiniaceae)

כליל קנדי

לבלוב החדש, ובעקבותיה מתמלא העץ תרמילים שטוחים ההופכים חומים.
הכליל הקנדי נפוץ בחלק המזרחי של אמריקה הצפונית, שם הוא גדל לעיתים מתחת לעצים גדולים יותר. הוא נחשב לעץ הייצוגי של מדינת אוקלהומה, והילידים באמריקה נהגו להשתמש בו למאכל. בישראל הוא חדש למדי, ומגדלים אותו כאן לצד כליל החורש, הדומה לו. הוא מתפתח טוב יותר בחבלי הארץ הקרים, אך גדל כהלכה גם במישור החוף.

עץ נשיר קטן ושופע פריחה. גדל לרוב על כמה גזעים, ואלה דקים יחסית, מעוקמים לעיתים, וקליפתם מחוספסת ואפורה. הענפים החדשים גדלים בזיגזג, ועלים דמויי לב רחב ובעלי חוד ברוך, המבדיל אותם מעלי כליל החורש, יוצאים מהם לסירוגין.
באביב, בעוד העץ בעירום מלא, הוא מתמלא בשפע פרחים קטנים בוורוד נקי. לפרחים צורה פרפרנית, והם יוצאים מכל הענפים, ולפעמים גם מן הגזעים. הפריחה נמשכת במקביל

שלטים:
3-6
7-13
10-19

שם עברי: כמרופס נמוך

שם מדעי: *Chamaerops humilis*

שם אנגלי: MEDITERRANEAN FAN PALM

שם ערבי: الوقل الخاشع

משפחה: דקליים / Arecaceae (Palmae)

כמרופס נמוך

של פרחים זכריים ונקביים. האבקה נישאת ברוח, ובמולדתו מואבק הצמח גם באמצעות מין ייחודי של חיפושית. על פרטי נקבה מופיעים בהמשך אשכולות של פירות כדוריים קטנים וירוקים, הנצבעים בגוון ארגמני חום עם הבשלתם.

הכמרופס הנמוך הוא מין יחיד בסוג. זהו הדקל היחידי הגדל בר ביבשת אירופה. בארצות מוצאו, חצי-האי האיברי וצפון אפריקה, משתמשים בעליו לקליעת סלים ומחצלות, ולהכנת מטאטאים.

דקל נמוך ומרובה גזעים בעל צורה פיסולית מרשימה. מבסיס העץ עולים כמה גזעים מכוסים סיבים חומים, הגדלים לגובה של בין מטר וחצי לחמישה מטרים. בבגרותו מתגלה המבנה הפיסולי, דמוי המנורה, של קבוצת הגזעים. מראשי הגזעים יוצאים עלים קטנים עד בינוניים, דמויי מניפה מעוגלת, השסועים לאונות צרות ונוקשות. פטוטרות העלים מצוידות בקוצים חדים, המגינים על העלים הצעירים מפני בעלי חיים שעלולים לנסות לאכול אותם. באביב מופיעות על עצים נפרדים תפרחות צהובות

שלט:
6-4

שם עברי: כסיית האבוב
שם מדעי: Cassia fistula
שם אנגלי: GOLDEN SHOWER TREE, INDIAN
LABURNUM, PUDDING-PIPE TREE
שם ערבי: كاسيا
משפחה: קטנייתיים (כליליים) /
Fabaceae (Caesalpiniaceae)

כסיית האבוב

סגולות רפואיות.
עליו מנוצים למספר עלעלים גדולים הנטויים מטה.
מסוף החורף עד הקיץ הוא נשאר בעירום חלקי או מלא, ואז
הוא מתחיל ללבלב מחדש בעיצומה של הפריחה. העץ סובל
מקור, אך מגיב היטב לחום וליובש. נוהגים לטעת אותו כעץ
בודד, או בקבוצת עצים קטנה המעניקה לגן דגש צבעוני של
פריחה.

עץ ותיק למדי בארץ. גודלו בינוני, מראהו "פרוע" למדי,
ועלוותו עשירה וטרופית למראה. בעל פריחה קייצית שופעת.
בשיא פריחתו הוא מציג תפרחות רבות, בצהוב זוהר, התלויות
כלפי מטה. לאחר הפריחה מופיעים על העץ תרמילים ארוכים,
בולטים למראה, תחילה ירוקים ואחר כך חומים, הנראים
כצינורות או כאבובים, והם שהיקנו לעץ את שמו המדעי
והעברי. בהודו, מולדתו, מייחסים ל"פודינג" שבתוך תרמיליו

שלט:
7-6

שם עברי: כרבל לביד

שם מדעי: *Alectryon tomentosum*

שם אנגלי: HAIRY BIRD'S EYE, RED JACKET

שם ערבי: خدراف صوفي

משפחה: סבונניים / Sapindaceae

כרבל לביד

בעלי קליפה שעירה, הנבקעת לשניים. מתוך הפירות מציצים זרעים מבריקים כהים, המכוסים כל אחד במעטה אדום בולט המזכיר בצבעו כרבולת של תרנגול, ומכאן שמו. בסוג כרבל כ-30 מינים הגדלים בדרום-מזרח אסיה ובאיי האוקיינוס השקט. הכרבל הלביד גדל בר ביערות הגשם של מזרח אוסטרליה. בישראל הוא ותיק למדי, ובעשורים האחרונים גובר השימוש בו בגנים ובפארקים, ובמיוחד כעץ רחוב.

עץ תדיר-ירק, שגודלו קטן עד בינוני, והוא מצטיין בעלווה צפופה וכהה. הגזע האפור חלק, דק יחסית, ומסודר תמיד. הנוף עשיר למראה ומתפתח למבנה כיפתי. חלקי העץ הצעירים שעירים, ועליו, המנוצים לעלעלים גדולים ומשוננים בשוליהם, עבים ולבידים למגע, כהים מאוד בצידם העליון ומלבינים בחלקם התחתון. באביב ובקיץ יוצאים מהעלווה אשכולות של פרחים ודרדדים, ואלה מתפתחים לאשכולות בולטים של פירות כדוריים

שלט:
1-6

שם עברי: ליגוסטרום יפני
שם מדעי: Ligustrum japonicum
שם אנגלי: JAPANESE PRIVET, WAX-LEAF PRIVET
שם ערבי: یاسم ياباني
משפחה: זיתיים / Oleaceae

ליגוסטרום יפני

פירות כדוריים או אליפטיים קטנים, ואלה מקשטים את העץ באשכולות שחורים-סגולים במהלך החורף. מוצא הליגוסטרום היפני במרכז יפן ובדרומה, וכן בקוריאה, ובארצות אלו משמשים פירותיו למטרות רפואיות. מחוץ למולדתו מוכר הליגוסטרום כצמח נוי, ונהוג להשתמש בו כעץ קטן ומעודן לפאטיו, לגינה קטנה, לרחוב, או למטרות מיסוך והסתרה. הליגוסטרום גדל בהצלחה ברוב חבלי הארץ, ובמיוחד במקומות הקרים יותר הוא משמש תחליף צנוע למיני הפיקוס.

עץ קטן או שיח גדול, תדיר-ירק. נפו מעוגל וקומפקטי, והוא גדל על גזע אחד, דק וחלק, או על מספר גזעים. גודל העלים בינוני, הם דמויי ביצה, עבים, כהים ומבריקים. הם מזכירים עלים של פיקוס, אבל בניגוד אליהם הם מסודרים על הענפים בזוגות (סידור האופייני למשפחת הזיתיים). באביב המאוחר מופיעות בקצות הענפים תפרחות זקופות של פרחים קטנים ולבנבים. בעקבותיהם מתפתחים

שלט:
4-19

שם עברי: ליצי' סיני

שם מדעי: Litchi chinensis

שם אנגלי: LYCHEE

שם ערבי: ليتشي

משפחה: סבונניים / Sapindaceae

ליצי' סיני

זרע גדול, חלק וחום. הפירות משווקים טריים, מיובשים או משומרים.
אוכלוסיות בר של הליצי' נשמרו ביערות בדרום סין. מעריכים שהוא תורבת שם בראשית האלף השני לפני הספירה. משך מאות שנים נחשב הליצי' לפרי האהוב והמבוקש בחצרות המלכים בסין, ונעשו מאמצים רבים להביא אותו בקביעות אל שולחנם. לארץ ישראל הגיע כבר בשנות ה-30 של המאה הקודמת, אך רק בשנות ה-70 של אותה מאה התחילו לטעת אותו כגידול מסחרי.

עץ פרי קטן עד בינוני, תדיר-ירק, המצטיין במראה עליו ובפירותיו היפים והמעודנים. גזעו דק יחסית וכהה, צמרתו מעוגלת ועלוותו צפופה. העלים מנוצים למספר זוגי של עלעלים גדולים, ארוכים, מחודדים, ונטויים מטה. צמיחתו איטית. באביב מתפתחות בקצות הענפים תפרחות מרובות פרחים קטנים ונטולי כותרת בצבעי לבן-ירקרק או צהבהב. בקיץ מבשילים פירות כדוריים או אליפטיים בולטים ויפים למראה, המכוסים בקליפה ניירית ומגובששת בצבע אדום. בתוך הקליפה נמצאת ציפה עסיסית לבנה-שקופה ובעלת ניחוח עז, העוטפת

שלט:
1-1

שם עברי: מגלון אפריקני
שם מדעי: Harpephyllum caffrum
שם אנגלי: KAFFIR PLUM, KAFFIR DATE
שם ערבי: خوخ افريقي
משפחה: אלתיים / Anacardiaceae

מגלון אפריקני

מופיעים, לרוב באביב, בתפרחות בחיק העלים. הם קטנים, לבנים או ירקרקים. לאחר ההפריה מופיעות על עצי נקבה קבוצות של פירות בגודל זיתים, המשנים את צבעם מירוק לאדום כהה, והם יפים למראה וטעימים למאכל. המגלון גדל בר לצד נהרות באפריקה הדרומית, ועלוותו הצפופה מונעת ממי גשם להגיע לאדמה שתחתיו, כך שכמעט ולא גדלים צמחים אחרים מתחת לנופו. בארץ, המגלון הוא עץ נוי חדש יחסית המצליח באזורים החמים.

עץ שגודלו בינוני, תדיר-ירק, המצטיין בעלוותו היפה. הגזע חום בהיר, דק יחסית לנוף, וזקוף. ענפי משנה ארוכים מתפצלים ממנו ויוצרים לעיתים נוף פיסולי. העלווה מצטברת בגושים צפופים וניכרת בירוק עז. העלים מנוצים ל-11 עד 15 עלעלים מאורכים, קשתיים מעט (ומכאן השם מגלון), גלדניים ומבריקים, שלבלובם בולט באדום. כעצים רבים ממשפחת האלתיים, המגלון הוא עץ דו-ביתי: חלק מהעצים הם עצי זכר והאחרים הם עצי נקבה. הפרחים

שלט:
2-1

שם עברי: מגנוליה גדולת-פרחים
שם מדעי: Magnolia grandiflora
שם אנגלי: SOUTHERN MAGNOLIA, BULL BAY
שם ערבי: مغنوليا كبيرة الزهر
משפחה: מגנוליים / Magnoliaceae

מגנוליה גדולת-פרחים

הפרחים שהופיעו על פני כדור הארץ, וראשוניות זאת מתבטאת במבנה הפרח ובמבנה הפרי. בסוג מגנוליה יש מינים נוספים, כולם הדורי פרחים, ורובם נשירים. בזכות מראהו המפואר ותפוצתו הנרחבת באזור מוצאו הוא נחשב לסמל מדינות הדרום, וככזה הוא מוזכר בספרים ובסרטים רבים. העץ עמיד בקוה, אך סובל מחום רב ומיובש. לכן הוא מתאים בעיקר לאזורים הקרירים יותר של הארץ.

עץ רב-רושם בעל פרחי ענק לבנים. במולדתו, מזרח ארצות הברית ודרומה, הוא מתנשא לגובה רב מאוד, אך בארץ הוא אינו מצליח למצות את מלוא יכולתו. עליו הגדולים מבריקים וחומים מעט בצידם התחתון, ופרחיו הייחודיים גדולים מאוד, מוצקים וריחניים. פירותיו הם מעין איצטרובלים שעירים, שמתוכם בולטים זרעים אדומים זוהרים. הסוג מגנוליה שייך לאחת המשפחות הראשונות של צמחי

שלט:

5-9

שם עברי: מִיש אפריקני

שם מדעי: *Celtis africana*

שם אנגלי: WHITE STINKWOOD

שם ערבי: میس افريقي

משפחה: מישיים / Ulmaceae

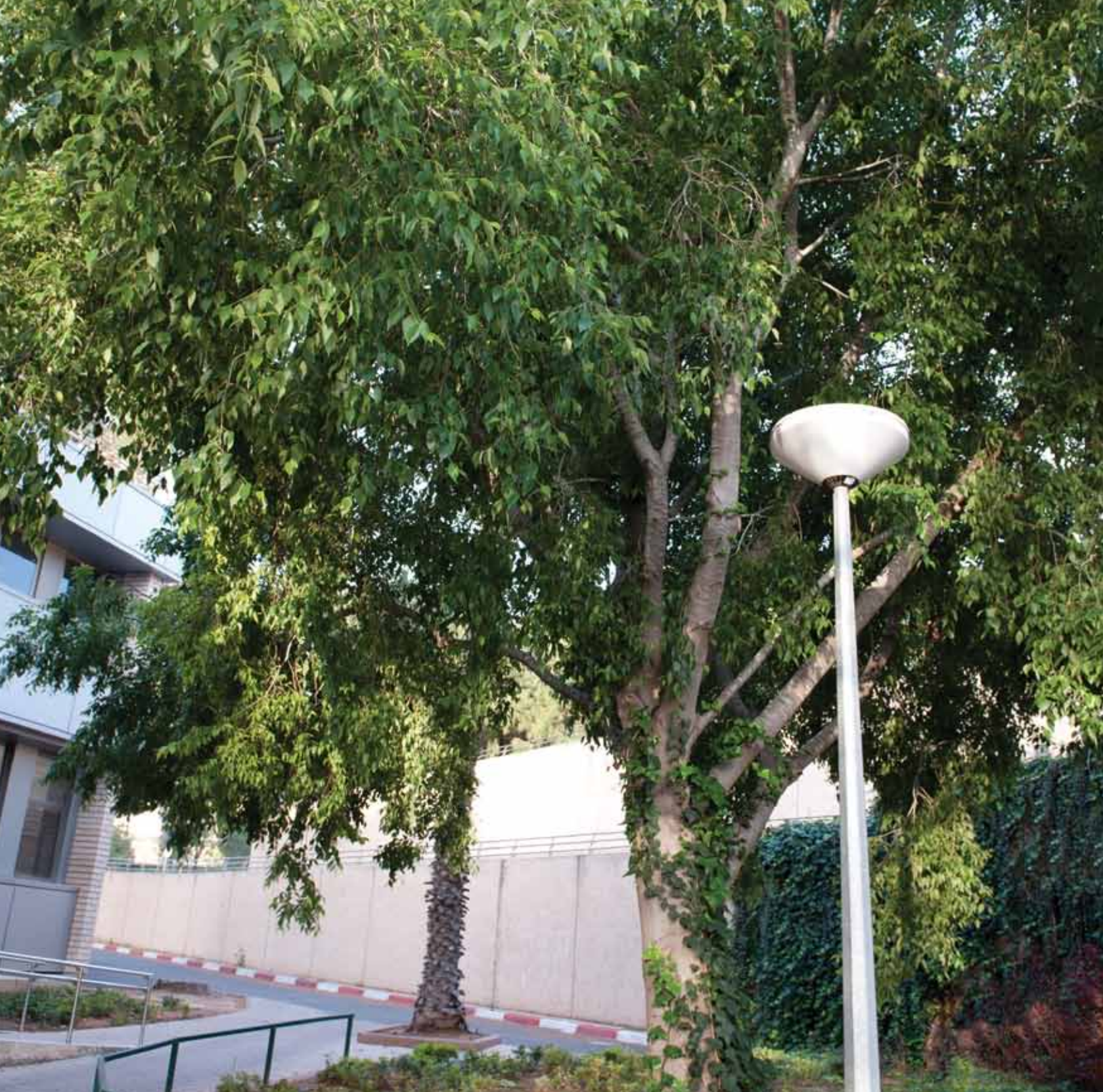

מיש אפריקני

זכר ונקבה קטנים וירקרקים בקבוצות, ואלה מואבקים על-ידי דבורים. את פירותיו הכדוריים והקטנים של העץ, המשחירים בבשלותם, אוכלות בתאווה ציפורים שונות.

בסוג מיש יש כ-60 מינים שונים הפרוסים על פני כל היבשות, רובם בחציו הצפוני של כדור הארץ. המיש האפריקני גדל בר במזרח אפריקה ובדרומה. ביערות שם הוא מגיע לגודל ניכר, ואילו בשטחים פתוחים התפתחותו מוגבלת.

עץ נשיר, בעל גזע זקוף וענפים ארוכים וקשתיים. נפו המעוגל פתוח יותר בעצים צעירים ומצטופף בעצים מבוגרים. הענפים נוטים בקשתות מטה, ולאורכם מסודרים לסירוגין עלים רבים, שאינם סימטריים בבסיסם - כאופייני לסוג מיש. לעלים צורה ביצית, ועל פניהם שלושה עורקים ראשיים ועורקים נוספים, שאינם מקבילים זה לזה. באביב, יחד עם הבלבוב החדש, מופיעים על אותו עץ פרחי

שלטים:

6-3

7-12

שם עברי: מִיש דרומי

שם מדעי: *Celtis australis*

שם אנגלי: EUROPEAN HACKBERRY

שם ערבי: ميس

משפחה: מישיים / Ulmaceae

מיש דרומי

בדרום אירופה, במזרח הקרוב ובמזרח התיכון. בארץ הוא נחשב לעץ נדיה, ואפשר לפוגשו בערוצים בגליל, בכרמל ובהרי יהודה. העץ קדוש למוסלמים, ומקובל בקרבם כקמץ בטוח כנגד שדים ומזיקים. לכן ניתן למצוא עצי מיש עתיקים לצד קברי קדושים, לצד מסגדים, וכן בהר הבית.

המיש הדרומי חזק, עמיד בתנאים שונים של אקלים, ועמיד בפני מחלות. הוא שימש להכנת רהיטים, וכיום הוא בעיקר מצל בשדרות, בחורשות ובגנים.

עץ נשיר, שגודלו לרוב בינוני, בעל מבנה מרשים של גזע וענפים. הגזע ישר, וקליפתו חלקה, בצבע אפור בהיר עם כתמים כהים. נוף העץ מעוגל. העלווה ירוקה-זיתית, והעלים המחודדים, המשוננים והמחוספסים נוטים מטה. המבנה הלא-סימטרי של העלים טיפוסי להם. בעקבות הפריחה האביבית הצנועה של העץ מופיעים פירות כדוריים קטנים וכהים, המשמשים מאכל לציפורים.

למיש כמה עשרות מינים, והמין הגדל בישראל מוכר כעץ בר